

Því að hann þyrfti að afla upplýsinga úr gerðabók hreppsnefndar Gerðahrepps um atriði, er á að hafa gerzt á fundi hreppsnefndarinnar 29. okt. 1931 í sambandi við tildrögin til þessa máls. Umboðsmaður stefnda hefir mótmælt frestbeiðni þessari, og með því að áfrýjandi hefir haft yfrið nægan tíma til þess að afla áðurnefndra upplýsinga, verður hinn umbeðni frestur þegar af þessari ástæðu ekki veittur gegn mótmælum umboðsmanns stefnda.

Því úrskurðast:

Hinn umbeðni frestur veitist ekki.

Föstudaginn 9. nóv. 1934.

Nr. 104/1933. **Hreppsnefnd Gerðahrepps**

(Guðmundur Ólafsson)

gegn

Magnúsi Ólafssyni (Eggert Claessen).

Sýknukrafa stefnda eigi tekin til greina með því að skilyrðum fyrir greiðsluskuldbindingu hans var talið fullnægt.

Dómur gestaréttar Gullbringu- og Kjósarsýslu 19. sept. 1933: Stefnur, Magnús Ólafsson, Höskuldarkoti, á að vera sýkn af kærnum og kröfum stefnanda, hreppsnefndar Gerðahrepps, í Gullbringusýslu, í máli þessu.

Málskostnaður falli niður.

Dómur hæstaréttar.

Áfrýjandi hefir krafizt þess, að stefndi verði dæmdur til að greiða honum kr. 500,00 með 5% ársvöxtum frá 1. jan. 1932 til greiðsludags og máls-

kostnað bæði í héraði og fyrir hæstarétti, eftir mati dómsins. Stefndi hefir krafizt staðfestingar á hinum áfrýjaða dómi og málskostnaðar í hæstarétti eftir mati dómsins.

Haustið 1931 veiddi stefndi, ásamt fleirum formönnum úr Keflavíkurhreppi, fisk með dragnót í landhelgi undan landi Gerðahrepps í Gullbringusýslu og gerðist þar með brotlegur við ákvæði reglugerðar nr. 57 frá 11. júlí 1923, er þá var enn í gildi samkvæmt 9. gr. laga nr. 55/1928. Rannsókn út af brotum þessum, er hreppsnefnd Gerðahrepps kærði, fór fram í lögreglurétti 26. okt. 1931, og buðust nokkrir hinna kærðu, þar á meðal stefndi, að því er ætla má, til að greiða sekt fyrir brot sín. En hvorki virðist sektargreiðsluboð hinna ákærðu hafa verið samþykkt né heldur mál á hendur þeim höfðað. Þar á móti hélt þáverandi dómsmálaráðherra þann 1. nóv. 1931 fund með hreppsnefndinni og hinum brotlegu formönnum, þar á meðal stefnda, sem undirgekt þá eins og fleiri þeirra að greiða til Gerðahrepps tiltekna upphæð, kr. 500,00, svo framarlega sem hreppsnefnd Gerðahrepps leyfir fyrir sitt leyti og leggur til við atvinnumálaráðherra, að opnuð sé fyrir dragnótum landhelgin frá Keflavíkurhreppi og að miði Varaóssvitanna saman, enda sé leyfilegt fyrir báta, með dragnætur að liggja á greindri línu og kasta norður“.

Því hefir verið ómótmælt haldið fram af hálfu áfrýjanda fyrir hæstarétti, að stefndi hafi gefið ofanefnt greiðsluloforð til Gerðahrepps með það fyrir augum, að ábyrgð yrði ekki fram komið á hendur honum fyrir brot hans á banninu við dragnótaveiðum. Styðst þetta og við það, að því máli hefir ekki síðan verið hreyft, enda þótt nú séu liðin full

3 ár síðan brotin voru framin og rannsókn út af þeim fór fram, auk þess sem allur aðdragandinn að greiðsluloforðinu bendir til hins sama. Það verður því að líta svo á, sem þessi forsenda stefnda fyrir loforði hans hafi verið uppfyllt. Í annan stað setti stefndi berum orðum það skilyrði fyrir greiðsluskuldbindingu sinni:

a) Að hreppsnefnd Gerðahrepps leyfði og legði til, að landhelgin á áðurnefndu svæði yrði opnuð fyrir dragnótaveiðar, og

b) Að bátum með dragnætur yrði leyft að liggja á Varaósslínunni og kasta til norðurs frá henni út fyrir hið leyfða svæði.

Um a) Í bréfi sínu 29. okt. 1931 bað hreppsnefndin atvinnumálaráðherra að leyfa dragnótaveiðar á nefndu svæði frá þeim degi til 1. dez. næstan á eftir. Nú mátti bæði stefnda og hreppsnefndinni vera það kunnugt, að atvinnumálaráðherra hafði skömmu áður, þann 12. okt. 1931, leyft með reglugerð nr. 92 dragnótaveiðar í landhelgi undan Keflavíkurhreppi, þar sem stefndi var búsettur, aðeins frá 15. okt. til 30. nóv. *Þetta ákveðna ár.* Það var því eðlilegt, að hreppsnefndin héldi sér í bréfi sínu 29. okt. 1931 við tímamarkið 1. dez. s. á., og hún virðist hafa mátt gera ráð fyrir því, að stefndi og félagar hans létu sér nægja með sama tímamark, úr því að þeir tóku ekki beinlínis fram hið gagnstæða. Það verður því að líta svo á, að hreppsnefndin hafi að þessu leyti fullnægt þeim skilyrðum, sem stefndi setti fyrir greiðsluloforði sínu til hreppsins.

Um b) Hreppsnefndin nefndi þetta atriði að visu ekki í bréfi sínu og í reglugerðinni frá 2. nóv. 1931, er leyfði dragnótaveiðar á oftnefndu svæði, er ekki heldur að þessu atriði vikið. En bæði er það, að þetta

atriði virðist ekki, þegar litið er til alls aðdragandans að greiðsluloforðinu 1. nóv. 1932, svo verulegt, að það skipti máli um gildi skuldbindingarinnar, og svo það, að ekki þykir líklegt, eftir því sem fram er komið í málinu, að um það hefði verið fengizt, þótt kastað hefði verið norður frá Varaósslinunni á því mánaðartímabili, er leyfið til dragnótaveiða á oftnefndu svæði stóð. Það verður því ekki talið, að vanefndir af hálfu hreppsnefndarinnar á þessu atriði geti leyst stefnda undan greiðsluloforði hans.

Með því að hinar aðrar varnarástæður stefnda, þær er í hinum áfrýjaða dómi segir, geta ekki heldur leyst stefnda undan oftnefndri skuldbindingu hans, þá verður samkvæmt framansögðu að dæma stefnda til þess að greiða áfrýjanda umstefndar kr. 500,00 með 5% ársvöxtum frá stefnudegi 8. dez. 1932, til greiðsludags.

Eftir atvikum þykir rétt að málskostnaður bæði í héraði og fyrir hæstarétti falli niður.

Því dæmist rétt vera:

Stefndi, Magnús Ólafsson, greiði áfrýjanda, hreppsnefnd Gerðahrepps, f. h. hreppsins, kr. 500,00 með 5% ársvöxtum frá 8. dez. 1932 til greiðsludags, að viðlagðri aðför að lögum.

Málskostnaður bæði í héraði og fyrir hæstarétti falli niður.

Með stefnu, útgefinni 8. dezbr. f. á., hefir stefnandinn, hreppsnefnd Gerðahrepps í Gullbringusýslu, f. h. hreppsins, krafizt þess að stefndur útgerðarmaður Magnús Ólafsson, Höskuldarkoti í Ytri-Njarðvík í Keflavíkurhreppi, verði dæmdur til greiðslu á kr. 500,00 auk 5% ársvaxta frá

1. janúar 1932 til greiðsludags og málskostnað að skaðlausu eða eftir reikningi.

Tilfni máls þessa tjáir stefnandinn vera það, að stefndur hafi hinn 1. nóvember 1931 tekizt á hendur skuldbindingu um að greiða ofangreinda upphæð til Gerðahrepps, svo framarlega sem hreppsnefndin leyfði og legði til við atvinnumálaráðherra, að opnuð yrði fyrir dragnótaveiðum landhelgin frá Keflavíkurhreppi og að miði Varaóssvitanna, enda þar með leyfilegt fyrir báta með dragnætur að liggja á greindri línu og kasta norður. Þessum skilmálum telur stefnandinn vera fullnægt og beri því stefndum að greiða þá upphæð sem hann hafi lofið.

Stefndur eða umboðsmaður hans hefir undir rekstri málsins krafizt algerðrar sýkunar í málinu og stefndan dæmdan til þess að greiða málskostnað, samkvæmt framlögðum málskostnaðarreikningi, aðallega af þeirri ástæðu, að fyrrgreind skuldbinding stefnds sé með öllu ógild sakir þess, að hún sé gagnstæð lögum og velsæmi, þar sem hreppsnefndin hafi með hinu framlagða skuldbindingarskjali látið kaupa sig til þess að gera umræddar tillögur til atvinnumálaráðherra, eða ákveðnar tillögur, er hreppsnefndin vitanlega átti að gera eftir beztu sannfæringu og þannig gert sig seka eða brotlega gegn 118. gr., sbr. 145. gr. hinna almennu hegningarlaga.

Ennfremur tekur stefndur það fram og upplýsir, að hreppsnefndin hafi þegar þremur dögum áður en stefndur hafi undirskrifað skuldbindingu sína verið búin að samþykkja tillögur til ráðherrans — tillaga hreppsnefndar dags. 29. okt. 1931, en skuldbinding stefnds eigi útgefin fyrr en 1. nóv. s. á. og hún þannig látið kaupa sig til að gera það, sem hún þegar án vitundar stefnds hafi gert.

Þá heldur stefndur því fram, að tillaga hreppsnefndar til atvinnumálaráðherra, er fyrr greinir, eigi sé í samræmi við skuldbindingarskjál stefnds, þar sem í henni sé aðeins farið fram á leyfi til dragnótaveiða frá 29. okt. til 1. dez. 1931, í stað óákveðins tíma samkvæmt skilyrði í skuldbindingu stefnds, og loks að hið leyfða dragnótaveiðasvæði samkvæmt tillögum hreppsnefndar Gerðahrepps og Keflavíkurhrepps, að línu er liggur þannig, að Varaóssvitaljósín beri saman, í stað þess, samkvæmt skuldbindingu stefnds, að opnuð sé fyrir dragnótaveiðum landhelgin „frá Kefla-

vikurhreppi og að miði Varaóssvitanna saman, enda sé leyfilegt fyrir báta með dragnætur að liggja á greindri linu og kasta norður“.

Aðalvarnarástæða stefnds eða umboðsmanns hans, verður eigi tekin til greina sökum þess, að hvorki hreppsnefndin í heild sinni eða einstökum meðlimum hennar er ætluð hin umstefnda fjárhæð persónulega sem opinberum sýslunarmönnum, þótt þannig sé komizt að orði í skuldbindingu stefnds, heldur hreppnum eða hreppsfélaginu til uppþótar fyrir þann fjárhagslega halla, er það verði fyrir vegna fyrirsjáanlegs aflatjóns hreppsþúa á og utan þess svæðis fyrir landi hreppsins, er hin leyfða dragnótaveiði valdi þeim, er önnur veiðarfæri noti á umræddu fiski-svæði.

Það virðist vera nægilega upplýst í málinu, að fyrrumgetin tillaga hreppsnefndar um leyfi til dragnótaveiða á umræddu svæði, samþykkt 29. okt. 1931, hafi óbreytt verið send hlutaðeigandi ráðherra, hvort heldur þetta hefir átt sér stað fyrir eða eftir að stefndur undirskrifaði skuldbindingu sína 1. nóv. það ár, um fjárgreiðsluna til hreppsins, og eigi verður álitid, gegn mótmælum stefnds, að honum hafi verið kunnugt um innihald tillögu þessarar, sem og kemur í bága við skilyrði sett í skuldbindingu hans, en í máli þessu getur aðeins komið til greina, hvort tillaga hreppsnefndar hefir verið í samræmi við skilyrði þessi, en því óviðkomandi, hvern framgang tillagan hefði hjá hlutaðeigandi ráðuneyti, eða hvort samþykkt eftir tillögum hreppsnefndar var lögformleg eða eigi.

Með því nú að álita verður, að ósamræmi það, er fyrr greinir, á tillögu hreppsnefndar og skilyrðum í skuldbindingu stefnds, sé svo verulegt, að það hafi verið svo þýðingarmikið fyrir stefndan að ganga megi út frá að stefndur eigi hefði lofað hinni umstefndu fjárupphæð, ef hann hefði vitað að svo var sem hann og hefir haldið fram, virðist eiga að taka kröfu hans um sýknun til greina, bæði að því er aðal- og aukakröfu stefnanda áhrærir, en málskostnaður virðist eiga að falla niður.